

קבצי הערות התמימים ואני"ש ללקו"ש חלק ט"ז שיחה א' לפרשת פקודי

להערות או לתירוץ שלח בדוא"ל: PLShaoros@gmail.com

א.

קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון גליון תמא (תשמ"ו)

ו. בלקו"ש חט"ז שיחה א' לפר' פקודי ע' 463 מובא מ"ש בגמ' (יומא יט, ב): "ת"ר ודברת במ, במ ולא בתפילה, ודברת במ, במ ישלך רשות לדבר ולא בדברים אחרים, ר' אחא אומר ודברת במ עשה אותם קבע ואל תעשם עראי", ע"כ. ומבאר שם דמזה שר"א אומר רק החיוב שבדברי תורה (והשלילה שבזה) - "עשה אותן קבע ואל תעשם עראי", ולא אומר שלילה בנוגע ל"דברים אחרים" (כמו שאומר בעל פלוגתי) משמע שבדברים אחרים לפי ר"א לא חל השלילה, ומקשה שם, דאיך אפ"ל שלדעת ר"א ישנו היתר לדברים אחרים - בטלים?

ובהע' 35 שם: "ע"פ פרש"י בגמ' (שם ד"ה ולא בדברים אחרים) שיחת הילדים וקלות ראש - לכאורה משמע שבדברים בטלים (סתם) אין איסור (גם לת"ק) ועאכו"כ דברי הרשות, שהם צורך הגוף אלא שמדברים סתם (לא לש"ש) - ראה תניא רפ"ז, וראה שם פ"ח - כו' עכ"ל.

הנה מפשטות הלשון בהע' משמע שה"מילתא דבדיחותא" שא"ל רבה לתלמידיו הוא בגדר דברי הרשות כו' ורק שהם לש"ש - "לפקח דעתו ולשמח לבו לה' ולתורתו ועבודתו שצריכים להיות בשמחה כו'" וכדמשמע בתניא שם שדיבורים הנ"ל הם מקליפת נוגה - רובו ככולו רע רק מעט טוב מעורב בתוכה כו' ופעמים שהיא נכללת ועולה בבחי' הקדושה כו'".

ויש להעיר מה"פתיחה" דה"פני יהושע" למס' כתובות שכתב, וז"ל: "אמר המחבר יען כי מצינו בדברי חכמינו ז"ל דגרסינן במסכת שבת פרק במה מדליקין רבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מלתא דבדיחותא ובדחי רבנן ולבסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתיה", ולענ"ד כמו זר נחשב לפרש דברים כפשטן שהי'

אומר להם מלתא דבדיחותא ממש במילי דבדיחי דמלבד שהוא מוקצה מהדעת אלא דבלא"ה לא יתכן לפרש כן דהא מילתי להא מלתא אהא דאמרינן לעיל מיני' שאין שכינה שורה לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה אמר רבי יהודה וכן לדבר הלכה ומקשינן עלי' איני והא"ר גידל אמר רב כל ת"ח שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר תכוינה כו' ומשני ל"ק הא מקמי דליפתח הא לבתר דפתח כי הא דרבה מקמי דפתח כו' וא"כ משמע להדיא דמקמי דפתח הוא דקאמר רב יהודה וכן לדבר הלכה, ופירש"י דצריך לפתוח במילי דבדיחותא ברישא וא"כ א"א לפרש דהאי מילי דבדיחותא היינו מילי דבדיחי במילי דעלמא דהא אדרבה אמרינן להדיא בהיפוך שאין לפתוח בדבר הלכה מתוך אחד מכל אלו וכו' אלא ע"כ צריכין אנו לפרש דהאי מלתא דבדיחותא צריך להיות בענין שמחה של מצוה כו' וא"כ יתכן לפרש בא' משני דרכים או שנאמר דהאי מילי דבדיחותא היינו ג"כ בד"ת שהיא שמחה של מצוה שמשמח הלב אלא שהי' אומר לתלמידיו אף שלא אליבא דהילכתא אלא כדי לחדד בו התלמידים וכו' או שנאמר דהני מילי דבדיחותא שהיא שמחה של מצוה היינו במילי דאגדתא שמשמח לבו של אדם שאגדה מושכת לבו של אדם לדברי תורה. עכ"ל.

א.ל.פ.

ב.

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון שסח (תשמ"ז)

ב. הננו מפרסמים בזה השאלות ששאל כ"ק אדמו"ר שליט"א בפרש"י (פ' ח"ש, כד, מב) בהתוועדות דש"פ ח"ש, מבה"ח כסלו, הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"מ שיעיינו בהן למצוא תירוצים:

בפרשתנו¹ עה"פ "ואבא היום" מפרש רש"י: "היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ".
וצלה"ב: מדוע היי צריך להיות כאן נס מיוחד – "שקפצה לו הארץ"?

ואין לומר הטעם שמכיון שרבקה נעשית אז בת ג', ראוי לביאה², לכן, לא רצה הקב"ה שיתעכב השידוך ונישואין של יצחק ורבקה, כי א) בחזירתן של אליעזר ורבקה מחרן לא היי להם "קפיצת הדרך", ולפי טעם זה (שלא יתעכב נישואיו של יצחק ורבקה) הרי גם בחזירתן היי צריך להיות "קפיצת הדרך".

ב) ועוד: גם לאחר חזירתן (של אליעזר ורבקה) לפועל המתין יצחק עוד עשר שנה עד שתהא בת י"ג שנה וראוי להריון, וא"כ מה היי הצורך ל"קפיצת הארץ" בכדי שהדרך לא יקח זמן של י"ז יום!?

* * *

בהמשך הפירוש: "אמר רבי אחא יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא נתנו אלא ברמיזה",

וכאן נשאלת "קלאץ קשיא" להבן חמש:

כאשר רש"י מביא מאמר רבי אחא בפירושו – שיפה שיחתן של עבדי אבות כוי שהרי פרשה של אליעזר כפולה כוי שואל הבן חמש, שמצינו בתורה לפני זה ענינים שהם לא "שיחתן של עבדי אבות" ואעפ"כ הם כתובים לא ברמיזה, באריכות ומהם גם יותר מפעם אחת, ולדוגמא בריאת אדה"ר³, בני נח⁴, ועוד.

והנה, פירש"י זה נתבאר כבר בשנים שלפנ"ז⁵, אמנם דיוקים אלו לא נתבארו אז, עם עוד כמה דיוקים שבפירוש רש"י זה, ותן לחכם ויחכם עוד⁶.

1) כד, מב. 2) שהרי יצחק בן ל"ז שנים (כשמתה שרה), ובו בפרק נולדה רבקה, המתין לה עד שתהא ראוי לביאה ג' שנים ונשאה (פרש"י תולדות כה, כ – מסדר עולם פ"א). 3) בראשית א, כז. ב, ז. 4) נח ו. י. ט. יח. 5) שי"פ ח"ש תשל"ו. 6) משלי ט, ט.

בנוגע שאלה הב' ששאל כ"ק אד"ש בש"פ חילי שרה.

כ. יש לומר: ע"פ מה שנת' בלקו"ש חט"ז פ' פקודי (א) דהטעם מדוע כל הפרטים דהמשכן נכפלו בפ' ויקהל-פקודי, אף שכבר נת' בפ' תרומה- תצוה, הוא משום ענין החביבות ע"ד מש"כ רש"י בפ' חילי שרה, דמשום ענין דחביבות לגבי ה', נכפל הענין בתורה אע"פ שלא ניתוסף בו שום חידוש.

ולפי זה מובן אריכות הסיפור לגבי בני יעקב, וכל הסיפורים שנזכרים באריכות לאחר פ' חילי שרה, משום ענין דחביבות, והטעם שאין מפרש רש"י שום דבר, כי סומך על מש"כ בפ' חילי שרה.

ואולי יש לומר לגבי המבול, דהטעם מדוע מובא אריכות שלימה לגבי סיפור המבול משום החביבות דהעולם, שלא רצה לחרבו, לכן נכתב שיבוא המבול, אבל עדין לא בא, לתת יכולת לתשובה, שלא יצטרך להביא מבול, ועד שלא היל' ברירה כביכול והביא המבול.

והטעם מדוע מזכיר רש"י את ענין זה בפ' חילי שרה, הא ע"ד מש"כ שם בסעי' ד' שהפיל דמאמר ר' אהא - אז די שיחה (אפילו) פון "עבדי אבות" - איז (לפעמים) "יפה" פון "תורתן (אפילו) ^{אוצר החכמה} של בניס".

ולכן ללמד את הקצה הכל תחתון - שיחה של עבדי אבות היל' צריך לחכות עד פ' חילי שרה. ודו"ק.

הרב מיכאל לוזניק
שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א
- מיאמי פלארידא -

האם התורה כפלה הציווי דשבת

א' התמימים התחלת/2018/08/20

תלמיד בישיבה

בלקו"ש חט"ז שיחת פ' פקודי (א) הרבי שואל מדוע חזרה התורה וכתבה את כל מלאכת המשכן וכליו לכל פרטיו בפ' ויקהל ופקודי – מאחר שכבר ידענו את כל הפרטים מפ' תרומה ותצוה. ובהערה 10: "לכאורה אפשר להקשות כן גם בנוגע להציווי על שמירת שבת שבריש פ' ויקהל שנאמר כבר הציווי למשה בכי תשא לא, יג ואילך, אבל בזה י"ל (נוסף על החידוש שבפסוק ג' שם – ראה פירש"י) שזהו הציווי דעשה"ד – ראה לקו"ש חי"א ע' 159 ואילך. ועוד ועיקר: הציווי דשבת בב' הג"ל – בא כטפל ומסובב מהציווי דהמשכן, בפרש"י (תשא שם, ויקהל לה, ב).

ולמעשה, דבלקו"ש ח"א בשיחת פ' ויקהל בסעיף ד' באופן אחר לגמרי ממה שמובא ומובן בהערה הג"ל, וזה לשונו:

"און דאס איז דער פשט אין פסוק ששת ימים תעשה מלאכה וכיום השביעי שבת שבתון, ד. ה. בכדי עס זאל קענען זיין דער שבת ווי עס דארף זיין, מוז זיין די הקדמה פון ששת ימי החול, עס זאל זיין תעשה בדרך ממילא. . אויב אבער אז ששת ימים תעשה מלאכה (בדרך ממילא), דאן איז וכיום השביעי שבת שבתון. עס לייכט אים דער אור פון שבת. . און לויט דעם וועט פארענטפערט ווערן אויך די צווייטע קשיא, ווארום דא איז ניט דער ציווי אויף שבת, נאר ווי אזוי זאל מען צוקומען צו שבת".

ולא באתי אלא להעיר.